

99 Geboren in kwetsbaarheid

Het duurde slechts vier seconden. Ze hadden al enkele minuten met elkaar staan praten in die overvolle huiskamer. Nou ja, huiskamer? Een ruimte gevuld met een tafel en enkele stoelen, kledingrekken en verder slechts stapels krantenknipsels, boeken en tijdschriften. Restanten van een spaarzaam leven, jaren redactionele arbeid, knippen en plakken. Hij, een nog niet echt oude man, immers pas 67 jaar, al getekend door de dood die op hem wacht. Zij een (vind ik) mooie jonge vrouw, 34 jaar, met – hoop ik – nog een lang leven voor zich.

Het is blijkbaar tijd om te beginnen, de inleidende verkenningen als aanloop naar het televisiegesprek hebben lang genoeg geduurd. Ze maken aanstalten om te gaan zitten. En dan: zij legt een hand hoog op zijn rug, ze streelt hem, misschien vier keer. Zij streelt hem slechts vier seconden, een eeuwigheid.

Een journalist en journaliste, Max van Weezel en Dione Stax. Een televisiegesprek over zijn werk, leven en het einde daarvan. De vier seconden waren bij het monteren van de film niet weggeknipt. Maar was dat professioneel wel verantwoord? Ja, ze mochten er zijn, die strelingen, de tederheid, zichtbaar voor iedereen. Geboren in de kwetsbaarheid van dat moment.

Maar is dat zo? Mag de streling, de tederheid nog? Is het niet beter om een poosje te zwijgen over de tederheid, de handen maar helemaal thuis te houden, na wat er de laatste twee jaar over ons is heen gekomen?

Het begon op 7 oktober 2016, toen in Amerika een video openbaar werd waarin – jawel – Trump het over zijn relatie met filmsterren heeft. Al opgenomen in 2006: 'I don't even wait. And when you're a star, they let you do it. You can do anything. Grab them by the pussy. You can do anything.' Zijn evangelisch orthodoxe volgelingen brachten hem een maand later toch maar mooi aan de macht: 81% van hen koos voor Trump. De wereld was verbijsterd: hoe kan dat nou, gelovigen met zulke hoogstaande ethische principes die een overspelige en vuilbekkende man aan de macht helpen? Negen maanden later, in augustus 2017, verschaftte de top van deze evangelische conservatieven met hun botte Nashville verklaring nog meer inzicht in hun hoogstaande ethische principes... En weer een maand later barstte op de sociale media met de hashtag #MeToo een storm los waarin aanvankelijk vrouwen, maar later ook mannen hun ervaringen met seksueel grensoverschrijdend gedrag deelden.

In de Verenigde Staten kwam er na de verkiezing van Donald Trump tot president een beweging van de grond om de rechten van vooral vrouwen meer onder de aandacht te brengen (zie mijn blog 73). Ook bij een aantal evangelische denominaties is een zijtak van de #MeToo-beweging ontstaan, zoals blijkt uit de hashtag #ChurchToo die meldingen van kerkgerelateerd misbruik vergezelt. Er is over de hele wereld een storm losgebroken: de hashtag #MeToo is inmiddels miljoenen keren 'gepost'.

Het is ronduit schokkend om te ervaren, dat de vrouw voor heel veel mannen niet meer is dan een lustobject. Het schokt nog meer dat er mannen zijn in de kerken (van welke denominatie ook) die zondags Gods liefde verkondigen maar in de doordeweekse pastorale praktijk hun macht misbruiken om vrouwen en jongens en meisjes te vernederen: 'Grab them by the pussy. You can do anything.' Het kan en mag... het gebeurt. Tegelijk klinken er ook kritische geluiden². Gaat het terecht aan de kaak stellen van het schaamteloze gedrag van mannen niet gepaard met de ontmanteling van de tederheid? Durven wij elkaar nog te strelen? Mag strelen nog na #MeToo? Of is het nu

ook echt waar dat 'de tederheid is overleden' – zoals Herman van Veen al in 1986 de door Willem Wilmink hertaalde woorden van Jacques Brel zong? ³

Er gaat toch een ongelooflijke kracht van de tederheid uit!? Is het niet bijzonder dat menselijke nabijheid, aandacht, troost kan worden ervaren, ook zonder dat een woord hoeft te klinken? Ze zijn er steeds weer, die momenten: Louise komt een winkel binnen en er is die oogopslag. We treden in het geroezemoes van het restaurant en er is die hand van de gastheer over onze rug. Sprakeloos brengen die ogen, die hand, de aanraking tot uitdrukking: ik zie je – ik ervaar je – ik weet van je verdriet – ik deel met jou. Zo gaat dat als genegenheid mag bloeien.

'Goed leven is zorg dragen voor de ander. *Nabij zijn*. Dat is baatzuchtig, niet alleen maar altruïstisch, want het omkijken naar anderen geeft een heel vervullend gevoel. En natuurlijk, er is ook wel eens een tegenslag. En tristesse. Maar het dragen van verdriet kan óók vervullend zijn. Ge moet daarvan niet weglopen. Leef op de golven van het bestaan. *Let it be*, 'zei Dirk de Wachter ⁴ en zo is het.

In die zo totaal andere wereld waarin op de televisie mensen hun kwetsende taal blijven uitkraaien, op de sociale media de haat opbloeit en velen niet verder komen dan de ander kanker toe te wensen, is de behoefte aan het kleine, stille gebaar groter dan ooit. Zoals Max van Weezel – de man met een door kanker vernield lichaam – door het kleine gebaar, de streling werd uitgenodigd om zijn gedachten te delen met een jonge vrouw met nog een heel leven voor zich: ik zie je – ik ervaar je - *ik ben je nabij*.

Vier dagen na dat gesprek zie ik Nando Liebrechts en Rutger Messerschmidt, twee jonge mannen met het syndroom van Down, die de hoofdrollen hadden in de muziektheatervoorstelling 'drs. Down!' Alle vijftig voorstellingen zijn voorbij. Er is een nagesprek op de televisie⁵. Ze zitten met hun zussen en broers bij elkaar. Er is bewondering, er zijn tranen van blijdschap, er is nabijheid - er is die hand. De hand die het lichaam van zijn zus streelt, twee keer. Die hand van een jongeman met down, die streling – geboren in zijn kwetsbaarheid.

Durf jij te strelen? Wil je het? Het maakt je wel kwetsbaar. Nee, niet als het geboren is in jouw menselijke kwetsbaarheid!

1 Je kunt het gesprek van Max van Weezel en Dione Stax (6 januari 2019, NPO2) ook nog [hier zien](#)

2 Voor een grondige, doch gemakkelijk leesbare beschouwing over #MeToo verwijs ik graag naar [wikipedia](#)

3 Zie [mijn blog 98, muziek nr. 20](#)

4 Woorden van Dirk de Wachter, psychiater en hoogleraar (België), in het prachtige gesprek in Trouw, De Verdieping, 12 01 2019

5 In het programma TV show op reis; 11 januari 2019, NPO 1

Muziek 21:

1. Bij een streling, een gebaar zonder woorden, past natuurlijk heel goed een *Lied ohne Worte*. Felix Mendelssohn Bartholdy schreef er meerdere voor piano. Deze composities werden daarna niet zelden bewerkt voor andere instrumenten en daarom kun je [hier](#) luisteren naar zijn Opus 109, nu gespeeld op een cello en piano.

2. Totaal anders klinkt het lied mét woorden: *Oh Danny Boy*, een Ierse traditional. Het schrijven van deze blog bracht me in de aangename stemming om naar dit prachtige lied te luisteren. Lees de tekst en vertaling [hier](#). Luister naar de onvergetelijke bariton/bas Thomas Quasthoff. Hij treedt niet meer openbaar op – zijn lichaam is te gekwetst om nog op te kunnen treden. Maar zijn stem... Luister [hier](#). *Liefde tot over het graf. For ever and ever.*